

BIZALOM

Havonta kétszer megjelenő szemle,

a világ folyásáról és az ember alkotásairól

10. szám.

VI. évfolyam.

1935. Május 15.

A vezérlő fejedelem.

írta: Herczeg Ferenc.

Most van kétszáz esztendeje, hogy Rodostó méla, kisvárosi csendjében, a Fekete-tenger partján, Rákóczi fejedelem visszaadta lelkét a Teremtőnek. Talán a legnemesebb lélek volt, mely valaha a magyar földön járt, küzdött és szenvedett. A magyar hazáért soha senki sem hozott annyi áldozatot, mint ő.

Midőn belépett az életbe, olyan fényes volt a társadalmi és vagyoni helyzete, mint azóta egyik magyar emberé sem. Négy erdélyi fejedelem örököse, királyok vérrokona; a hitvese révén sógor-ságba kerül XIV. Lajossal, a Napkirállyal; I. Lipót a római császár és magyar király a keresztapja és gyámja. Rákóczié voltak az ország legerősebb várkastélyai, a földbirtoka pedig egymillió-kétszázézer holdra rúgott. Mivel azonfelül nagyműveltségű (hat nyelvet beszélt), mély elméjű, délcég külsejű és a francia Saint-Simon herceg szerint is ellenállhatatlanul rokonszenves férfi volt: nyilvánvaló, hogy nem volt az életnek olyan babéra és virága, melyet le nem szakaszthatott volna magának.

A fejedelemfit azonban rabul ejtette a szeretet és szánakozás, melyet boldogtalan népe iránt érzett és feláldozta gazdagságát és boldogságát annak a forró vágyának, hogy segítsen a szenvedőkön. Magyarország sorsa akkoriban csakugyan kétségbeejtő volt. A bécsi udvar, miután kiverte a törököt, hódított tartományának tekintette az országot. A hivatalokat, a katonai és egyházi méltóságokat, a felszabadult földbirtokot idegenek kezére adta. Olyan idegenek kezére, akik megvetették a nemzetet. A zsoldosok lelketlenül fosztogatták

és gyötörték a népet és följegyezték, hogy a parasztság tömeges öngyilkosságokkal menekült kintói elől, a magyar ifjúság pedig csapatosan török szolgálatba állott, mivel a pogány emberségesebben bánt vele, mint a magyar király hadi-népe.

A szörnyű keserűség kirobbantotta a Rákóczi-fölkelést. A fejedelem néhány ezer földönfutó paraszt élén bontotta ki a szabadság zászlóját. A szabadság harcosa volt, de a szegény nép védelmében húzott kardot. Neki egyébként is erős szociális érzeke volt, erről tanuskodik, hogy hazánkban elsőnek ő mondta ki a „közteherviselés” szót, midőn az onódi gyűlésen azt követelte, hogy „úr és szegényember egyformán adózzék az után, amije van,” a szomolnoki bányászok sztrájkját pedig ő végezte be a munkások javára, mondván: „a szegények kétségbeesése veszedelmesebb a gazdagok panaszánál.” A nép fölismerte benne leghívebb barátját és midőn az ország rendjei már árulóként és felségsértőként megbélyegezték, a szegények rajongó szeretete kísérte a bujdosót.

A zendülő parasztok csapatjából százezer főnyi kuruc hadsereg lett. Ezt a haderőt a császáriak minduntalan szétszórták de leteríteni hét esztendeig sem tudták. Szinte szabállyá lett, hogy valahányszor Bécsben „Te Deum”-ot énekeltek a Rákóczin nyert „döntő győzelem” öröme, lángba borultak az ausztriai falvak és vágató kuruc czredék dúlták Bécs környékét. A császár diadalmas generálisa végül is a keleti pestis (ez a szörnyű betegség pusztította el Rákóczi seregét, ezért tudta a császár „legyőzni”) volt.

Igaz azonban, hogy Rákóczinak csak a kisebb csapatvezérei voltak kitűnők; tábornokainak tehetlensége, engedetlensége és örökös viszálykodása lehetetlenné tette, hogy elhatározó csapat mérjen

az ellenségre. „Mi megverjük a németet, minket pedig megver a viszály!” panaszkodott Bercsényi Miklós. Más alkalommal pedig: „A kurucok orosz-lánok, akiket szarvasok vezetnek!”

A szatmári béke visszakinálta a vezérlő fejedelmeknek minden birtokát és méltóságát, föltéve, hogy hűséget esküszik a királynak. Megtagadta! Megtagadta, mivel a béke semmit sem valósított meg mindabból, amiért fegyvert fogott a nemzet. Feláldozta vagyonát és bécsi fogságban élő gyermekeit, hogy mint az elvhűség örök példaképe kibujdosson az országból.

Ő maga, midőn hosszú huszonöt esztendeig tartó számkivetésében ráért a sorsán töprenkedni, kárba vesztettnek hitte egész életét és papírra vetette a keserű szavakat: „Vak voltam és vakokat vezettem!” Ebben azonban tévedett a fejedelem. Az utókor megállapította róla, hogy bár élete és küzdelme nem járt szerencsével, az állhatatosságával följe tudott emelkedni a sors minden gonosz szeszélyének. Dicsőségét nem elért sikereknek, hanem jellemerejének köszönheti. A lelki nagysága a hazafiságnak új és magas mértékét állította a nemzet szeme elé és kiszámíthatatlan nevelő hatással volt az utána következő nemzedékekre. Később is, valahányszor a magyarság válságos helyzetbe jutott, mindig fölvidézte Rákóczi szellemét, hogy erővel és bátorsággal teljenek meg a lelkek.

A magyar nemzet Rákóczi kezén kiemelkedett a feneketlen erkölcsi posványból, hová a hosszú török uralom süllyesztette; visszanyerte önbecsülését és a külföld tiszteletét; félelmetessé tette a magyar nevet azok előtt, akik azelőtt lábbal tiporták. Rákóczi örök forrása azoknak a lelki erőknak, melyek nemzetbe olvasztják a laza embertömeget és így ma is élő, küzdő, építő erő. Ma is még a magyarok vezérlő fejedelme. Ez az ő nagysága, dicsősége, hallhatatlansága.

A kormányzói szózat.

„Mindent a hazáért és semmit a privátumért.” (privátum alatt a magánérdek értendő). Horthy Miklós kormányzó, a vezérlő fejedelem (II. Rákóczi Ferenc) figyelmeztetőjének felidézésével tett pontot történelmi jelentőségű beszéde után, mellyel az összeült új országgyűlést megnyitotta. Szabatosan megjelölve, ez az államfői megnyilatkozás nem is beszéd volt, hanem szózat. Ragyogó szózat, mely az országgyűlés színe előtt hangzott el, de nemcsak tagjaihoz, hanem az egész nemzethez és a nagyjához is szólott.

Aki elolvasta, vagy végighallgatta, amikor a rádió hullámai az aether villámos szárnyain hozzárépítették, annak ezt a szózatot nem kell méltatni, értékelni, vagy magyarázni. Szívekbe markolt minden szava, amikor a magyar sorsot idézte és amikor arról beszélt, milyen nagy szükségük van népeknek és nemzeteknek a békére, arra, hogy egymást megbecsülve, kölcsönös megértésben, szeretetben éljenek egymás mellett. Bizakodókká tesz, amikor felvázolja azt a hatalmas programot, mely gazdasági és szociális téren megvalósításra vár s

alkalmas arra, hogy a multból átmentett értékeinkbe eresztve gyökerét, megteremtse a megélhetés, a méltányos boldogulás lehetőségét minden dolgozó magyar számára. Felébreszti az önmagunkkal és a nemzettel szembeni felelősséget, amikor leplezetlenül megmondja, hogy főként a gazdasági, meg a pénzügyi munka terén kizárólag saját erőnkre vagyunk utalva. Tőlünk és teljesítményunktől függ tehát, mennyire tudjuk fokozni a nemzeti jóvedelmet, amit a széles néprétegek kereseti viszonyainak megjavításával, valamint az arányos közteher-viseléssel kell helyesen és igazságosan megosztani. Lelkünket és töprengő lelkiismeretünket megelégedéssel tölti meg, amikor a megvalósítandó reformok kereteit, tartalmát és keresztülvitelük ütemét megjelölte, mondván, hogy ebben a felelősségteljes munkában a legnagyobb magyarnak bölcseséggel párosult önmérséklete lesz az irányítónk, az alkotások pedig a magyar alkotmány nemes és időtálló hagyományaihoz igazodva, annak szellemét fogják visszatükrözni, továbbfejleszteni.

Ez a beszéd lélekből jött és lelkekhez szállt. A magyar faj minden jó és szép tulajdonságát maradéktalanul egyesítő legremekebb mai megjelenítőjének lelkéből sarjadt, akit az isteni gondviselés kegyelme a legnehezebb órákban állított nemzete élére. A beszéd minden szaván, előadásának hangsúlyozásán állandóan érzett a nemzetéért aggodó lélek melegsége, az igazi államfő bölcsessége, mélyen átértett felelőssége és a minden ízében magyar férfinak nemzete küldetésében, történeti elhivatottságában való rendíthetetlen hite.

A szózat lelkek felé szállott. Minden magyar lelkéhez, ahol meghitt fogadtatásra, otthonra is talált. A termékeny munka számára immár felszántott magyar lélek, mint nemes magot a barázda, zárja önmagába minden szavát. Hiszen hallotta, hogy elhárítja a háborúnak mégcsak a gondolatát is és hangsúlyozza a magyar nép őszinte, önzetlen résztvevő készségét a világ által annyi ideje óhajtott békés és termékeny kibontakozás útjának felkutatásában. Sőt, nem habozik mindjárt megmondani, hogy ez az út csak az igazságtalanságokat kiküszöbölő megegyezéssel béke útja lehet.

Hogyne ütötte volna szíven ez a beszéd a magyart, hiszen valamennyi tagja titkos vágyakozásának adott hangot, amikor figyelmeztetett, hogy a nemzetnek meg kell újhódnia kollektív élete minden megnyilatkozásában és ez a megújulás csak a féltékenyen őrzött történelmi multból táplálkozhatik. Ez a megújulás céltudatos gazdasági és szociális politikát kíván, amely a magyar földre támaszkodik, de bekapcsolja céljaiba a magyar munka minden ágát, megőrzi nehezen megteremtett pénzünk vásárlóerejét, elősegíti az egészséges tőkeképződést, munkaalkalmakat teremt, telepít és átgondolt birtokpolitikai reformot hoz.

A másik síkon ez a megújulási vágy az államigazgatás olcsóbbá, egyszerűbbé és áttekinthetőbbé való tételét sürgeti. Megváltozott viszonyaink számbavételét, a hozzá való igazodást és átszervezést. E kétirányú munka célja az, hogy beletorkoljon a cél felé törő, az igazi cél elérésére

felhalmozandó energia-gyűjtőbe, amelynek hivatása a széles néprétegek megerősítése és gondozása: családvédelem, egyke elleni küzdelem, a népi műveltség színvonalának emelése, a testi kultúra okserű fejlesztése.

Az államélet harmadik területén is megújhóást ígér az államfői szó, mert az e téren megvalósítandó reformokról szólva kiemelte, hogy azok hivatása az igazi nemzeti közvélemény szabadon megnyilvánuló akaratán nyugvó erőteljes és felelősségtől áthatott vezetés biztosítása. Ebbe beleilleszkedik a gondolatszabadság valóságos, tehát hozzá méltatlan terheitől megtisztított értékének gondozása, valamint átmentése is.

Nagy és jó időre szóló munkaprogramot tárt a nemzet elé a kormányzói szöveg. Hosszú az út, amit meg kell tennünk, amíg célhoz érünk, és bizonyos, hogy ez az út kikövezetlen, sőt akadályokkal terhelt is lesz. Nem számíthatunk minden téren gyors és teljes eredményekre. De ez is csak arra kötelez, hogy pillanatnyi habozás és percnyi késedelem nélkül nyomban, egyesült erővel fogjunk hozzá a megvalósítás munkájához. És amikor Isten áldását és a nemzet egyetemének a végsőkéig fokozott teljesítményét kérjük ehhez a tradíciókkal telített, mert a nagy elődök alkotásaihoz kapcsolódó új munkafejezethez, ismét csak a kormányzói szövegéből meríthetünk. Ne felejtjük, hogy ennek a munkának eredményéhez önzetlen hazaszeretet és lemondó áldozatkészség szükséges. Sorsunk és országunk sorsa azon fordul, mennyiben tudunk a történelmi idők követelményeinek megfelelni. Nem lehet más kötelességünk, mint összefogni a nemzet minden egyes tagját, összesűriteni minden energiát, kikapcsolni mindent, ami elválaszthat és szüntelenül kisebbségi sorban élő testvéreinkre gondolva dolgozni kéz a kézben, váll-váll mellett a közös célért: a boldog magyar jövőért.

Szabadságküzdelem ez újra. Nem újság számunkra. Ezer év alatt gyakran ránk kényszerítette a sors. Előttünk a történelmi példák és figyelmeztetők. Irányítást és erőt innen meríthetünk. A vezérő fejedelem (II. Rákóczi Ferenc) szavát sohase feledjük: Mindent a hazáért, semmit a privátumért.

Nagybritannia ünnepli királyát.

Írta: *Nagy Emil.*

Örömmámorban úszik a nagy brit birodalom s fényes módon ünnepli meg szeretett királyának 25 éves uralkodási évfordulóját. Nem afféle mondvascsinált ünnepség ez, amikor a hivatalos hatalom kezének súlya alatt kénytelen vig képet vágni a közönség, ha lelkük mélyén másképpen éreznek is az emberek. A britek valóban szívük legtitkosabb rejtekében is imádják királyukat, társadalmi rétegekre való különbség nélkül.

A mai világban, amikor sokfelé ropog a fennálló rend, amikor a fehér cárok büszke emlékü palotájában vörös bolsevikok tanyáznak, amikor erre is, amarra is kétes időtartamú diktatúrák zavaros világa uralkodik s amikor itt is, ott is a

köztársasági érzelem vivja titkos vagy nyílt csatáját a polgárok lelkében a királyság eszméjével, szinte világtörténelmi jelentősége van annak az egyhangú, őszinte és mélységes szeretetnek s annak az osztatlan tiszteletnek, amellyel Nagybritannia népe körülövezi az alkotmányos királyt, a korona felkent viselőjét.

Ez csak azért lehetséges, mert nincs ott semmi vitás kérdés nép és király között. Az uralkodó nem félti a korona törvényes előjogait a néptől, a népnek pedig még csak meg se fordulhat agyában az a gondolat, hogy a király esetleg megsértheti az alkotmányt. Ilyen ünnepség csakis ebben a teljesen kiforrott közjogi lelki állapotban s a kölcsönös jogok és kötelesek tiszteletben tartásának ebben a magasztos erkölcsi levegőjében lehetséges.

Az angol röviden így fejezi ki az uralkodó és nép ezen egymással szemben való viszonyát: *balance of power*, hatalmi egyensúly.

Ez a nagyszerű hatalmi egyensúly nem egyszerűn a Sors adományaképpen szállott alá erre a szerencsés népre, hanem rettenetes vérontások és évszázadokra nyúló dacos küzdelmek eredménye. A szabadságszerető ősi angol-szász nemzeti becsület nem irtózza a tömérdek kiontott vértől, olyan következetesen, annyira megalkuvás nélkül s annyi kitartással és bátorsággal szállott szembe századokon át minden zsarnoki törekvéssel s másfelől az uralkodók akkora szívóssággal védelmezték jogait, hogy ennek a kölcsönösen kemény magatartásnak lett végül is eredménye az a nagyszabású végleges megegyezés, az a felséges kompromisszum, amelynek áldó hatását ma egyaránt élvezi nép és király. Ennek a hosszú, elszánt alkotmányos küzdelemnek kimagasló mérföldkövei az 1215. évi Magna Charta, (A „Magna Charta“ a mi „Arany Bullánk“-hoz hasonló királyi okirat, melyben 1222-ben a mi II. Endre királyunk leszögezte nemcsak a nemzet, hanem a király jogait és kötelességeit is) az 1618. évi *Petition of Right*, az 1688-i végleges győztes forradalom után a *Bill of Rights*, s végül az összes vitás hatalmi és közjogi kérdéseket véglegesen elrendező 1700-i *Act of Settlement*. Ha szolgálattelkek éltek volna 449 és 1700 között a britek szigetországában, úgy ma, 1935-ben nem ünnepelné a brit nép olyan egyhangú szeretettel és osztatlan tisztelettel az alkotmányos uralkodót.

Vessünk egy pillantást a britek királyának mai közjogi helyzetére:

Nagybritannia felett a Parliament (országgyűlés) gyakorolja a teljes állami hatalmat. A Parliament fogalma három tényezőből van összetéve. Ezek egyike maga a király, másik a Lordok háza, (felsőház) harmadik a képviselőház. Szűkebb értelemben egyedül a képviselőházat — *House of Commons* — is szokás parlamentnek nevezni, de hivatalos közjogi nyelven a Parliament annak a három tényezőnek az összessége. Ezek együtt alkotják a mindenkire — tehát a királyra is — kötelező törvényt. Ennek a három törvényhozási tényezőnek egymással szemben való belső viszonya a következő:

A Parlament mint közjogi összfogalom felette áll a Koronának. A törvények létesítése a brit nép veleszületett joga s ha a nép képviselői valaminő törvényt meghozni akarnak, ennek végeredményben nem szegülhet ellene a Lordok háza. A két Ház által meghozott törvényt pedig a király szentesíteni köteles. Tehát még az a joga sincs meg az angol királynak, hogy vétőt mondjon a két ház határozatával szemben s így lényegileg kevesebb alkotmányos joga van, mint általában köztársasági elnöknek szokott lenni. A két ház egybehangzó határozatával szemben csak egyet tehet a király és ez az, hogy magára a nemzetre apellál a választás elrendelésének a képében, de ha a választók összessége nem ad igazat a királynak, úgy neki további ellentállási joga nincs, a határozatot törvénné szentesíteni köteles. De ezzel szemben a nagy kompromisszum értelmében a királynak joga van annyi lordot kinevezni, amennyit akar s a Parlament közjogi fogalmán belül ezzel az eszközzel erősítheti saját befolyását, ha úgy akarja.

A végrehajtó hatalom ura természetesen a király, de a végrehajtó hatalmat közvetlenül gyakorló minisztériumot csak a képviselőház többségének bizalmát bíró egyénéből alkothatja meg. Ha a képviselőház lényeges kérdésben leszavazza a kormányt, a király vagy köteles a Ház többségének bizalmát bíró új kormányt kinevezni, vagy a nemzetre apellálhat. Mindezekből az alapvető alkotmányos szabályokból kitetszőleg a királyi hatalom lényegileg alá van rendelve a nép akaratát kifejező képviselőháznak, vagyis az állami hatalom valódi birtokosa a nép, amely a hatalmat a képviselőház útján gyakorolja. Igaz, hogy a király az Egyház és Hadsereg feje, de ezeket a jogait szintén csak a képviselőház bizalmát bíró kormány útján gyakorolhatja.

Az igazságszolgáltatás lényegileg szintén független a király hatalmától, ami a következő momentumokban nyilvánul meg: a bírakat a király nevezi ki ugyan a Lord Chancellor javaslatára, de csak olyan jogászt nevezhet ki bírónak, akit valamelyik Inn (jogászkamara) korlátlan önkormányzati joga alapján tagjai közé fölvelt, vagyis végeredményben a baristerektől (ügyvédek) függ az, hogy ki lehessen bíró. A királynak nincs ahhoz joga, hogy bírót nyugdíjazzon, Bírót csak úgy lehet nyugodalomba küldeni, ha ezirányban a két Ház egybehangzó előterjesztést tesz a királynak, vagyis az egyszer kinevezett bíró a királyi végrehajtó hatalomtól teljesen független s azt a fogalmat sem ismeri az angol alkotmány, hogy a kormány nagybíró ellen fegyelmi eljárást kezdeményezhessen. Vegyük hozzá mindelhez azt az ezeréves sarkalatos alkotmányjogi szabályt, hogy a királyi bíró se bűnügyben, se polgári perben nem ítélkezhet a polgárokból álló esküdtszék nélkül.

Amikor valaki mindezt olvassa, méltán összecsapja a kezét s úgy kiált fel hogy hisz az ilyen király csak árnyékkirály. De mégse az! A britek királyának olyan óriási erkölcsi és társadalmi befolyás és tekintélye van az országban, mint a világ semmiféle egyeduralkodójának vagy diktátorának.

Ez a tekintély és befolyás a királyt a néppel összekötő hatalmas erkölcsi szálak óriási erején alapszik. A királyi méltóság tisztelete és szeretete olyan mélyen gyökerezik a néplélekben, hogy ha a képviselőház szembe kerülne a királlyal s a nép azt látná, hogy a nemzet egyetemes érdekét nézve a királynak van igaza, elsöpörné azt a képviselőházi többséget. Ennek tudatában van minden képviselő. Az angol nép századokon át kiverekedte azt, hogy az országot a néppel egyetértésben kormányozza a király s ne csak a saját akarata szerint. Ezt elérte s az alkotmányos népakaratnak álavetett királyt tiszteli, nagyra tartja, szereti és imádja a brit nép s rajongva ragaszkodik hozzá. Ez a lelkekben uralkodó szent erkölcsi kötelék hatalmasabban védi a királyt a világ összes szuronyerdejénél. Ez az erkölcsi tényező az angol király küszöbön álló ünneplésének varázslatos népmisztériuma s a megingathatatlan birodalmi erkölcsi égyüvértartozásnak a kifejezője lesz az, hogy a közeli napokban Nagybritanniában, ebben az egészen különleges, szerencsés országban olyan sugárzó és osztatlan szeretettel ünneplik a királyt, amelyet csak tiszta erkölcsi Erő szülhet, de a pusztá hatalmi erő soha. . .

A jó király.

V. György a most ünnepelt angol király tulajdonképpen csak u. n. „véletlen“ folytán lett „Is-ten kegyelméből Nagybritannia, Irland és a tengerentúli brit domíniumok ura, a hit védője és India császára,“ mert amikor 1865-ben megpillantotta a világot, amelynek negyedrésze felett ma uralkodik, akkor a trónörökléstől igen távol állt. Az öreg királyné hatvannégy éves uralkodási idejéből akkor még csak huszonnyolc évet töltött el a trónon, trónörököse pedig a fia, a későbbi VII. Edward volt. Ezenkívül a mostani királynak volt egy bátyja, Albert Victor herceg, akit később Clarence hercegének neveztek és akinek nagyanyja és atyja halála után a trónt örökölnie kellett volna, sőt akit úgy is neveltek, mint a jövőbeli trónörökösöt. Arra, hogy György herceg valamikor király lehet, senki komolyan nem gondolt és ezért nyugodtan beleegyeztek abba, hogy tengerésztiszt legyen. György herceg — eltérően a többi királyi hercegektől — nemcsak felületesen ismerkedett meg a tengerrel, hanem komolyan és hosszú időn keresztül ennek a hivatásnak szentelte magát. Minthogy tiz hadihajón teljesített egymásután szolgálatot és tengerésztizti karrierjének végén a Melampus cirkáló parancsnoka volt. Tizenkét évet töltött el a tengerészet szolgálatában, 1879-től 1891-ig és ez idő alatt majdnem az egész világot megismerte, természetesen elsősorban a tengerentúli angol birtokokat. Amikor végül király lett, teljes mértékben megfelelt annak az angol nemzeti követelménynek, hogy minden angol hitvallásának első parancsolata a tenger szeretete, úgyhogy uralkodásának első éveiben mindenki tengerész-királynak nevezte őt.

Aki arra ébredt, hogy angol királynő lett.

György király nagyanyjának, Viktória angol királynőnek trónra lépése is igen érdekesen történt.

1837. év egyik nyári napjának reggelén történt, amikor halk kopogás keltette fel az ifjú Viktória hercegnőt álmából. Ez a kopogás a trónra való meghívást jelentette. A történelmi pillanatról maga Viktória királynő a következőket írja:

„Reggel hat órakor keltett fel a mama és közölte velem, hogy a canterbury-i érsek és Lord Conyngham látni óhajtanak. Felkeltem és egy pongyolában átmentem a nappali szobámba, ahol leültem. Lord Conyngham lordkancellár jelentette nekem, hogy szegény nagybátyám, a király, elhunyt és hogy én ennélfogva királynő vagyok.“

Hatvannégy évig tartó pazar uralom követte ezt a reggelt. Bármennyire igyekeztek is különböző oldalról befolyásolni ez idő alatt a királynőt, Viktória mindvégig teljesen önállóan uralkodott. Természetesen, neki is voltak gyengéi és hibái. De nagysága — minél többet tudunk róla — annál inkább — kétségen felül áll. Mikor pedig végtelen urolkodási ideje elmúlt, Nagybritannia nemcsak a világ leghatalmasabb, leggazdagabb és legtiszteltebb állama volt, hanem megerősödött az országban a királyság fénye is. Sokan félték akkor attól, hogy e lendületes fejlődést feltétlenül a hanyatlás korszaka fogja követni. Azonban ez nem következett be. VII. Edward király rövid, de eredményekben gazdag uralkodása a monarchikus eszmét Angliában tovább fejlesztette és ma huszonöt év után, amióta a királyi jogart V. György tartja a kezében, Anglia trónja, amely alig száz év előtt annyira megrendültnek látszott, szilárdabban áll, mint valaha állott.

V. György huszonöt éve.

V. György király uralkodása a későbbi angol nemzedékek szemében azért is nevezetes lesz, mert olyan hatalmas politikai, társadalmi és kulturális változás történt e negyedszázad alatt, amilyent és amennyit az angol történelem egyetlen megelőző korszaka sem tud felmutatni. 1910-ben, amikor V. György trónralépett, Anglia még a XIX. század Angliája volt. Jólét, kényelem és béke volt a jelszó. Az urak cilinder hordtak, a hölgyek hosszú ruhákat, és csak lóvonatú omnibuszok voltak az utcán láthatók. Mozik még nem voltak. A Glasgow és Párizs között lefolytatott első telefonbeszélgetést a modern technika legnagyobb vívmányaként ünnepelték. Valami Mr. Paulhannak sikerült — három óra alatt és egy lichfieldi leszállással — Londonból Manchesterbe repülnie és ezzel a hatalmas teljesítménnyel 10.000 fontot nyernie, a drótnélküli távíróval ekkor történtek az első szerény kísérletek, a rádió pedig egy távoli álom volt csupán.

Politikai téren elkeseredett harc dúlt a lordok vétőjoga (tiltakozási jog) és Lloyd George földadó és tarifa-reform javaslatai körül. Ramsay Mac Donaldról, a jelenlegi miniszterelnökről, aki Leicestert képviselte a parlamentben, senki még említést sem tett.

— Minden — emberek és dolgok — megváltozott azóta, ez alatt az idő alatt. Politikai, szociális és kulturális szempontból a rádió, a hangosfilm és a monstreplülőgépek mai Angliája —

amelyet tulajdonképpen a világháború teremtett meg — egészen más ország, mint ami 1910-ben volt. Az a kényelmes álláspont, amely magától értődőnek és a dolgok rendjének tartotta, hogy Anglia a világ negyedrésze és az óceán hullámai felett uralkodik, súlyos támadásokat szenvedett el. De a mindent felforgató változásoknak és heves megrázkódtatásoknak közepette a király és a királyság eszméje a biztos rév maradt. És nem utolsósorban a király önuralmának és nyugodtságának köszönheti Anglia, hogy ezt a zürzavaros negyedszázadot ilyen kitűnően és ilyen jelentéktelen presztizvesztéssel állta végig.

György király uralkodásának első éve óta abban találja legfontosabb feladatát, hogy békítsen és egyeztessen. A háborúelőtti rövid időben azon fáradozott, hogy elintézzé azt az alkotmányválságot, amely 1910-ben a lordok vétőjogával kapcsolatban fenyegetett. Amikor a háború kitört, ő volt az a semleges pont, amely körül az angol nemzet a szükség óráiban csoportosult. Végül még sokaknak emlékezetében él az a közvetítő, de egyben döntő szerep, amelyet 1931-ben játszott a nagy válság idején és a nemzeti kormány létrehozásának napjaiban.

György király uralkodásának ideje alatt fejlődött be az angol birtokok önállóságának folyamata. Most már az egyetlen összekötő kapocs a korona. És itt vált fontossá az, hogy az a férfi, aki ezt a koronát viselte, nemcsak ahhoz ért, hogy birodalmának egymástól eltérő elemei között kapcsolatot teremtsen, hanem a különböző birtokokat és gyarmatokat személyesen be is utazta. V. György az első angol király, aki a hatalmas birodalmát, amely felett uralkodik, személyes tapasztalataiból kitűnően ismeri. A tengerészetnél eltöltött esztendőket hasznát most takarítja be. Ez segítette hozzá a tengerész-királyt ahhoz, hogy ma Császár-Király lehessen!

A király a magánéletben.

Nyilvános szerepléseiből is látható, hogy V. György azok közé az uralkodók közé tartozik, akikről az iskolakönyvek mint jó királyról emlékeznek meg. Még jobban megerősödik ez a vélemény, ha valakinek alkalmia van őt magán életében megismerni. A királyból és boldog, példás családi életéből valósággal árad a háziasság és az emberiség. Szó sincs róla, hogy semmittevő, munkátlan henyélő király lenne. Komolyan dolgozó férfi az angol király. Minden reggel hét órakor kel és nagyon sokszor késő estig az íróasztalánál ül. Legfőbb kedvtelése a bélyeggyűjtés, amelynek egyik világszerte elismert tudósa. Gyűjteménye, amely a Buckingham-palota két termét tölti meg, a legtekélyesebb gyűjtemények egyike az egész világon. A király az ország egyik legjobb vadásza és boldog, ha ősszel órák hosszat kóborolhat a skót mocsarak ingoványaiban. Legjobban azonban akkor érzi magát, ha Britannia nevű vitorlászachtján résztvehet a vitorlás versenyen, mert ilyenkor visszaemlékszik boldog tengerészéveire. Az utazásban — ellentétben sokat utazó apjával —

ma már nem talál gyönyörűséget. 1923 óta, amikor Olaszországban meglátogatta a pápát nem hagyta el Angliát. A király szereti „az ő Angliáját!” Amikor 1928 tavaszán súlyos betegségéből felépült orvosai délvidéket ajánlottak neki, akkor sem akarta elhagyni Anglia területét és országa déli partján, Bognor fürdőhelyen töltötte el az üdülésre előírt időt.

A személyes érintkezésben a király mindenkihez barátságos és előzékeny, szereti a humort és önmagát sem kíméli a humor kedvéért. Amiről e sorok írójának egyik londoni képtár igazgatója a következő kis történetet beszélt el:

Egy alkalommal a király, aki nem áll nagy műértő hírében, megállt a képtár egyik festménye előtt, hosszú ideig csodálta a festményt, azután megszólalt:

— Hallatlanul rossz kép lehet ez — mondta.

— Miből következteti ezt felséged? — kérdezte az igazgató.

— Mert én szépnek találok — mondta mosolygva a király.

London szegénynegyedei ünnepi köntösben.

A király uralkodásának évfordulóját nemcsak London előkelő negyedei ünnepelték meg, mert az ünneplésben résztvettek a főváros legszegényebb negyedeinek lakói is. London keleti és északi negyedeiben mindenütt lehetett látni a rögtönzött zászlók tömegét. Sok helyen más lehetőség híján ruhaszárító köteleket feszítettek az utcákon keresztbe és ezekre húzták fel a zászlókat. Még a legkomorabb és leghétköznapibb szürke bérkaszárnyák is ünnepi köntöst öltöttek a jubileum napján.

Az előkelő negyedekben felszerelt ünnepi villanylámpák tízezreit a szegénynegyedekben tarkabarka lampionok és keréklámpák tömegei helyettesítették. Háza-háza járva gyűjtötték össze azt az összeget, amely a munkanélküliek és szegények gyermekeinek ünnepi multságára volt szánva. A szegényebb negyedek lakói székek és asztalok sorát vitték ki az utcákra, ahol csakhamar végeláthatatlan ünnepi díszasztalok sora keletkezett. Késő éjszakáig mindenütt világosság uralkodott. London népe kora reggelig táncsal és jókedvvel ünnepelte uralkodójának évfordulóját.

V. György király válasza a kormányzó üdvözlő táviratára.

V. György angol király arra az üdvözlő táviratra, amelyet uralkodói ezüstjubileuma alkalmával Horthy Miklós kormányzó intézett hozzá, a következő táviratban válaszolt:

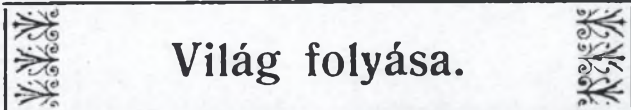
— Magyarország Főméltóságú Kormányzójának, Budapest. A Királyné és Én mélyen értékeljük azokat az igen kedves szavakat, amelyeket trónralépésem huszonötödik évfordulója alkalmával Főméltóságod Hozzánk intézett és jó kívánságaiért meleg köszönetet mondunk. György R. I.

A szeretetünk.

Szeretet és bizalom, hogyha él szívünkben,
Van még reménységünk, új emberré lenni.
Hátha még erő is van, mind a két kezünkben:
Bármit veszítettünk el, veszteségünk semmi.

A szeretet felépít mindenhová újat,
Bizalommal kell csak újra hozzáfogni.
Temessük el örökre szívünkben a multat,
És akarjunk boldog, új emberré lenni.

D. R. I.

Világ folyása.

Horthy Miklós kormányzó nagyszabású államfői beszéddel nyitotta meg az új országgyűlést. Az európai békéért való együttműködésről, az alkotmány szellemében hozott reformokról, céltudatos gazdasági és szociális politikáról, takarékoságról és racionalizálásról, igazságügyi, sajtójogi, közjogi reformalkotásokról beszélt a kormányzó. „Bűnt követ el, aki a hit szent eszméjével igyekeznék politikai vagy társadalmi vizsályt kelteni.”

A fagykár Kecskeméten és környékén. A kecskeméti gazdasági iskola műszerei május 2-án 2·6, 3-án 3·2, 4-én éjjel 5·6 fok hideget mértek a talaj mentén. Május 5-én éjjel már nem volt fagy, 6-án azonban ismét —1·0 fokra süllyedt le a hőmérő higánya és a „Hirös“ hétre készülő nagy magyar alföldi város, a homoki kultúra fáklahordozója a magyar gyümölcsexport 54 százalékát lebonyolító Kecskemét szomorú napokra virradt.

Vannak tanyák, ahol a 25—30 éves diófáknak nemcsak a levele fagyott el, hanem ágaik is annyit szenvedtek hogy alighanem belepusztulnak a fák! Az Unghváry-féle faiskolában, amint éppen mondják, ötven százaléknál is nagyobb a fagykár. Elpusztultak a fiatal szemzéseken kívül a fiatalabb csemeték is. Különösen a diók, úgyhogy eszterdökre le kell mondaniok az utóbbi időben már szépen megindult diófatelepitésekről, mert nem lesz kiültetni való csemeténk!

Széktón a szeszélyes fagyhullám itt-ott egészen érthetetlenül megkímélt ugyan tőkétet, sőt egynegyed-félsornyi többé-kevésbé ép tőkét is fedezhetünk fel, a termőrügyekben azonban helyenként igen nagy a kár és megfagyott a szőlők közti alma- és szilvafák gyümölcsbriója is. A fákon csak a meleg naptól ismét előcsalt cserebogarak élnek.

Ballószögben a kép nagyjából ugyanaz. A szőlő termőrügyei, amelyek mindig előbb bujnak ki, mint az alvószemek, elfagytak. Az alvószemek ki fognak ugyan hajtani, de kisebb fürtöket hoznak.

— Az idén aligha fogja bevenni a város piaci helypénzből azt a kétszázhatvanötezer pengőt, amit a költségvetésben ezen a címen előirányzott és amely összegnél jóval többet vesz be évenként, ha valamirevaló gyümölcsstermés van!

A kecskeméti híres Helvécia-telepen a kerti eperágnál megállapították, hogy az első termés, a jó pénzért érlelhető korai eper, bizony elfaglott. Szerencse, hogy az eper késő nyárig terem, de a gazdákat itt is jelentékeny veszteség érte. Helvécia-telepen láttunk megfagyott akácokat is s a telepkezelő szomorúan állapította meg, hogy Kecskeméten az idén nem fog kétszer nyilni az akácfa virága, hanem csak egyszer, mert a fának

az energiára szüksége lesz, hogy másodszor kihajtsan és a másodvirágzásra már nem marad elég ereje. Meg fogják ezt érezni a méhészek, mert az akácméz csak késői lesz és az sem sok. Érdekes, hogy egyes szőlősgazdák, mint például Kovács Imre Ménteleken, a Meteorológiai Intézet első jelentésére egész szekérszállítmány újságpapírt vitt ki a szőlőjébe és úgynevezett sapkákkal fedte be az egyes tőkéket. Elfagyott a korán kihalántáztott paprika is, így például Mészáros László szőlősgazdának 20.000 darab paprikapalántája és a baj az, hogy pótlásuk nehéz lesz. A korai uborka is elfagyott ott, ahol már ki volt ültetve, ez a kár azonban lényegtelen, mert aránylag igen kevés termelő ültetett eddig uborkát.

A gyárak elejtették a petróleumtermékek áremelését. A kereskedelemügyi miniszter — mint már jelentettük — közölte az ásványolajfinomítókkal, hogy a petróleumtermékek áremelését a legélesebben ellenzi és felhívta a gyárakat az árak visszaállítására. Hivatalosan jelentik, hogy a vállalatok a kereskedelemügyi miniszter felhívásának eleget tettek és a petróleumtermékek érvénybeléptetett áremelését hatálytalanították.

A petróleumfinomítók néhány nap előtt a motalkó árát 11 fillérrel, a benzinét 10 fillérrel emelték fel, ami kb. 33%-os drágításnak felelt meg. Ez az áremelés a géperejű járművek üzemköltségét oly lényegesen növelte, hogy ez végeredményben az autóforgalom csökkenését vonta volna maga után. Meg lehet állapítani, hogy a drágítás egy évben hozzávetőleg mennyivel terhelte volna meg az automobilforgalmat.

A Magyar Statisztikai Szemle 1934. évi márciusi számában megjelent adatok szerint ugyanis a magyarországi benzinkutak évi forgalma 1933-ban a következő volt: motalkóból 16.99 millió liter, benzinből 2.18 millió liter. A 11 filléres motalkó-áremelés tehát az 1933. évi autóforgalom alapulvételével évi 1,869.000 P-vel, a benzin áremelése pedig, 218.000 pengővel, összesen tehát 2,100.000 pengővel terhelte volna meg a benzinkutak fogyasztóit, túlnyomórésztben a géperejű járművek tulajdonosait. Holott 1934-ben a fogyasztás valószínűleg nagyobb volt, mint 1933-ban.

Az áremelést megelőzőleg közel másfél évig 33%-kal olcsóbb árak voltak érvényben és ez alatt az idő alatt a magyarországi kocsipark jelentékeny méretekben megnövekedett, részben új kocsik beállításával, részben a leállított kocsik üzembehelyezésével. E tapasztalat alapján bizonyosra vehető, hogy a motalkó- és benzindrágítás az autóforgalom ismételt csökkenését idézte volna elő.

Ezek a gazdasági megfontolások vezették a kereskedelmi kormányt erélyes állásfoglalásában, amely a gyárakat az áremelés elejtésére indította.

A világ pékjei eljöttek Budapestre és meghajlottak a magyar kenyér előtt. A liszt és a kenyér külön kiállításán, a magyar búza többi meglepetése és csodája között külön asztalon ott trónolt piros héjával, domború hátával, foszlós, hófehér, izes belével az alföldi ötkilós kenyér, amit pék sohasem tud úgy kidagasztani, megsütni mint

a kisujszállási kun menyecske, ez a csodálatos vegyész. Láthatják, szívesen látott vendégeinek, az előkelő szakemberek, hogy itt a kenyér nem divat, hanem az életnek éppen olyan alapvető eleme, mint a levegő és a víz. Itt nem kell reklámhadjárat a kenyér népszerűsítésére, mint egyes északi államokban és nem kell a tanítóképzőben oktatni a kenyérsütést, mint a szintén búzatermő óromán síkságon, ahol csak idegenek számára vetnek búzát. Van úgy, hogy egy év alatt 110 kilogramm a magyar búzafogyasztás fejátlaga, de 1928-ban kétszáznál is több volt és a múlt gazdasági évben újra 176. Ha van búzánk, eszünk, ha nincs bizony éhezünk: de még a koplalást is csak kenyérrel bírjuk ki addig, amíg a természet és az emberi szorgalom szövetsége újra meg nem hozza a jó aratást. A kenyér földje ez itt, a kenyér népe a magyar s mi örülünk, ha a szakemberek nemcsak búzánkat látják meg, hanem azt is, hogy a kenyér itt több, mint egyszerű szükségleti tárgy, több, mint fogyasztási cikk: a kenyér fogalmában, mint jelképben ölelkezik a magyar népnek minden szélsősége és mindenén átlaga egyformán.

Anghelescu, az indulatos román kultuszminiszter, egy székely iskolában saját kezével szaggatta le a falról a felírást, amely a nagy román betűk alatt szerényen meghúzódó magyar nyelvű szövegben szintén elmerelt mondani, hogy a tanítás tartama alatt idegeneknek nem szabad az iskolába tartózkodniok. Ezek az „idegenek“ magyarok, székelyek; ezeknek az „idegeneknek“ gyermekei töltik meg ezt az iskolát, mert a növendékeknek kilencvenkilenc százaléka magyar itt. Ime, a román kultúra minisztere csak nyelvet tanít, de műveltséget nem. Ne higgye azonban, hogy ezzel rossz szolgálatot tesz nekünk. Gyűlöletének izzásával vörösre hevíti, igazságtalan kezének csapásaival acélosra kovácsolja a magyar érzést s nemcsak elszakított véreinket, de bennüket is százszoros kítartásra és az üldözött nyelvhez mindhalálig való ragaszkodásra tanít.

II. Rákóczi Ferenc és Kossuth Lajos. II. Rákóczi Ferenc halálának kétszázadik évfordulóján elszállnak a gondolataink Kossuth Lajoshoz is. Mind a kettő Zemplénben született. Bölcsőhelyén: Borsi és Monok (utóbbi Kossuthé). Kossuth szenvedélyes turista volt. Bizonyos, hogy újhelyi diákkorában Borsira is ellátogatott. Pályakezdésük is párhuzamos. Rákóczit elfogják. Felháborodva tiltakozik, hogy őt, mint magyar nemest, bírói ítélet nélkül börtönbe hurcolják. Éppigy Kossuth is. Van egy festmény. Rákóczi bécsújhelyi börtöne rácsos ablakából eleséget szór a hattyúknak. Kossuth Lajos is morzsát szór börtöne rácsos ablakára, hogy madárkái etesse dolgoz magányában pihenésül. Jön a szabadságharc! Mind a kettőnek szavára talpra áll a nemzet és felmagasztosul egy eszme fényében és egy példátlan harci dicsőség hősi tetteiben. Egy-egy szabadságharc lángelke mind a kettő. Egy német életrajz (az Arthur Freh-féle) úgy jellemzi Kossuthot, mint új Rákóczit. Azután a száműzetés, Kisázsia. Rodostó és Kutahia. Rákóczi ellen is orgyilkos merényletet terveznek és Kossuth meg-

gyilkolására is elindul a felbérelt csapat. Kossuth is bizik az orosz cárban, mint Rákóczi. Kossuth is idegen nemzetek ítélőszéke elé viszi a magyar ügyet. Kossuth is egy sereg reményt temet el, mint Rákóczi. Kossuth többször hivatkozik Rákóczira. Nemes szerénységgel porszemnek érzi mivoltát Rákóczi csillagához képest. Turinból ezt írja Komárom vármegye alispánjának 1883 május 25-én: „Ha megesik rajtam, hogy néha a Bocskaiak, Bethlenek, Thököliek, Rákócziak korára hivatkozom, szememre vetik, hogy nem tanultam meg tőlük a „megalkuvás“-t. Az utolsó Rákóczi nem alkudott. Kinyitották előtte minden kincsének és több mint fejedelmi birtokainak megajánlásával a megalkuvás kapuját s ő nem alkudott. Ép a roppant áldozatok, melyeket elveinek hozott, emelik a nem alkuvó száműzött emléket oly magasra, hogy az ily parányi ember, mint magam, szédeleg, ha hozzá feltekint.” Így ír Kossuth Rákócziról. Halálukban is megvan a párhuzam. Egyik meghal a Márványtenger partján, Rodostóban. A másik az olasz hegyek lábánál. Mind a kettő számkivetésben s nagyhéten halt meg húsvét előtt. Rákóczi nagypénteken, április 8-án, Kossuth nagyhét keddjén, március 20-án. Rákóczi életrője, Thaly Kálmán, Kossuthnak is nagy tisztelője volt. Az ő gondolatából került Rákóczi szemfedőjéből egy darab a halott Kossuth szívére. Emlékük mint a páros csillag ragyog felettünk és a magyar nemzet évszázadai felett soha el nem halványuló fényességgel. A feltámadás és a halhatatlanság utját jelzi mind a kettő.

A Nemzeti Gyermekház a főváros játszóterein. A Nemzeti Gyermekház egyik legvidámabb és legszínesebb akciója a Népművelési Bizottság játéktéri gyermekfoglalkoztatása. A játszótéren sárga karszalagos fiatal nők játékos csoportokba gyűjtik a kicsikéket, a nagyobb fiúk között versenyeket rendeznek, dalra, játékokra tanítják őket, irányítják és vezetik a játéktéri életet. Ezek a játéktéri vezetőnők önként állottak a nemes mozgalom szolgálatába. Négyórától 7 óráig folyik mindennap a foglalkoztatás, amelynek során a székesfőváros, a kerületi szervezőbizottságok és a társadalom áldozatkészsége révén mindennap meguzsonnátadják a gyermekeket a játszótéren. Az elmúlt napokban a játéktéri foglalkoztatásról helyszíni közvetítést adott a magyar rádió. Néhány szót mondott a mikrofonba a Nemzeti Gyermekház eredményeiről Liber Endre alpolgármester is, aki Király Kálmán és Némethy Károly tanácsnokokkal végigjárta az összes játszótéret.

A velencei tanácskozás a baráti együttműködés szellemében folyt le. A napokban fejezték be tárgyalásaikat Suvich olasz, Kánya magyar és Berger-Waldenegg osztrák külügyminiszterek. A három államot közvetlenül érdeklő politikai és gazdasági kérdéseket, vizsgálták meg, különös figyelemmel a római értekezlet előkészítésére. Teljes azonosság a három kormány felfogásában és céljaiban.

A három napig tartó velencei tanácskozások Olaszország, Ausztria és Magyarország kiküldöttjei

között ezzel befejeződtek. Az olasz sajtó eredetileg nem is várta a tanácskozások eredményéről szóló hivatalos jelentés kiadását. A hivatalos közleményt azonban, mint azt az előző három nap tárgyalásainak minden tekintetben kielégítő eredményei alapján már várni lehetett, nyomban a tanácskozások befejezése után kiadták.

Ez a hivatalos jelentés rövid, de nem szűkszavú. Bonyolult formulákra nem volt szükség, mert az eredmény az lett, amit a külföldi sajtó bizonyos részének aggodalmi ellenére is, a tárgyalásban résztvevő felek és a három közvetlenül érdekelt nemzet közvéleménye várt: a legfontosabb pontok tisztázása és annak megállapítása, hogy a három kormány felfogása és követelt céljai teljesen azonosak.

A hivatalos jelentés szavaiban foglalt eredmény azért fontos, mert egyrészt a velencei meg egyezés nagymértékben elősegíti a június első napjaiban esedékes római konferencia munkáját; másrészt megmutatta, hogy Olaszország, Ausztria és Magyarország, a római konferencián résztvevő nemzetek egyik csoportja, készek és hajlandók saját önös érdekeikről lemondva, komoly és jelentős áldozatokra és engedményekre csak azért, hogy előmozdítsák, éppen a dunai kérdés várható megoldásánál, az európai közreműködés szellemének érvényesülését és a tizenöt évvel ezelőtt kötött, parancsolt békék helyett az igazi béke megteremtésének nagy és nemes ügyét.

Velencében az ott összegyűlt három nemzet kormánya ilyenképpen az egész világ közvéleménye előtt bizonyosságot tett arról, hogy hajlandók teljes erejükkel a békés kibontakozás szolgálatába állani és most jogosan várják, — amint ennek a véleménynek a tanácskozások folyamán tett nyilatkozatában Kánya Kálmán külügyminiszter kifejezést is adott, hogy a velük szemben álló és a római konferencián ugyancsak érdekelt államok kormányai is hasonló engedékenységről és az együttműködésre való hajlamosságról tegyenek bizonyosságot, ha majd Rómában sor kerül a Dunavölgyét érdeklő kérdéseknek érdemleges megvitatására.

Sporthírek.

Az UTE. vízipóló csapata 7:2 (2:1) arányban győzött a Barcelona csapat ellen. Az úszószámokban is nagyszerűen szerepeltek az UTE úszói.

A vidéki vívóbajnokságokban a férfi törccsapatversenyt a Pécsi EAC nyerte meg, második a Debreceni BVC, harmadik Csaba VC, negyedik Győri VC. Magyarország 1935. évi női törccsapatversenyt a Pécsi EAC nyerte meg, második a Debreceni BVC, harmadik Csaba VC, negyedik Győri VC. Magyarország 1935. évi női törccsapatversenyt a Pécsi EAC nyerte meg, második a Debreceni BVC, harmadik Csaba VC, negyedik Győri VC. Magyarország 1935. évi női törccsapatversenyt a Pécsi EAC nyerte meg, második a Debreceni BVC, harmadik Csaba VC, negyedik Győri VC. Magyarország 1935. évi női törccsapatversenyt a Pécsi EAC nyerte meg, második a Debreceni BVC, harmadik Csaba VC, negyedik Győri VC.

Felelős szerkesztő és kiadó:

N. GÖLLNER MÁRIA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

FOGHÁZMISSZIÓ HELYSÉGE

Budapest, V., Szalai-utca 16. III. 348. szám.